

Yhdistysten ja säätiöiden valtionavustukset 2023

Lainsäädännön uudistustarpeita harmaan
talouden torjunnan näkökulmasta

Katsaus 5/2025

Julkaisun nimi:

Yhdistysten ja säätiöiden valtionavustukset 2023 - Lainsäädännön uudistustarpeita harmaan talouden torjunnan näkökulmasta

Tekijät:

Analyytikko Lasse Winter, asiantuntija Tatta Garselius

Diaarinumero: 5148/02.98.00.00/2024

Julkaisija: Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Julkaistu: 20.5.2025

Julkaisutapa: Sähköinen (PDF)

Julkisuus: Julkinen

Lisätietoja medialle:

Johtaja Janne Marttinen, puh. 029 512 6066

Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 029 512 6070

Muut yhteydenotot htsy@vero.fi

Julkaisualustat [harmaa-talous-rikollisuus.fi](https://www.harmaa-talous-rikollisuus.fi) ja [harmaatalous.fi](https://www.harmaatalous.fi) (vain luvituille viranomaisille)

Velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella. (Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 5:3 §)

Harmaan talouden selvitysyksikön selvityksissä esitettyt näkemykset ja tulokintakannanotot ovat yksikön omia, eivätkä ne sido Verohallintoa tai muita viranomaisia.

Tiivistelmä

Vuonna 2023 noin 4 200 yhdistystä ja 300 säätiötä sai yli 300 miljoonaa euroa elinkeinotukea, työllistämisavusta tai niihin verrattavaa muuta tukea. Maksetuista avustuksista annettiin noin 30 000 erillistä vuosi-ilmoitusta. Valtionavustusten myöntämisen perusteista ja menettelyistä säädetään valtionavustuslaissa.

Valtionavustuslakiin on ehdotettu harmaan talouden torjuntaa tukevia säännöksiä ja rajoituksia, joiden perusteella valtionapuviranomainen ei voisi myöntää valtionavustusta julkisia velvoitteitaan laiminlyöneille hakijoille. Katsauksessa simuloitiin lakiin vuonna 2022 ehdotettujen säännösten vaikutusta yhdistyksiin ja säätiöihin, joille oli vuonna 2023 maksettu julkisia avustuksia.

Katsauksen tulosten perusteella valtionavustusten myöntämisen rajoitukset olisivat koskeneet laajimmillaan noin viidesosaa (830) avustuksia saaneista yhdistyksistä ja noin puolta (140) säätiöistä. Rajoitukset olisivat johtaneet yhdistyksillä enimmillään 65 miljoonan euron ja säätiöillä 59 miljoonan euron tuen määrän epäämiseen, mikäli kaikista tuensaajista olisi selvitetty yhdistyksen tai säätiön taloudellisten velvoitteiden hoidon lisäksi myös niiden vastuuhenkilöiden ja kytkösyrytysten velvoitteidenhoitoa.

Yhdistysten ja säätiöiden sekä niiden vastuuhenkilöiden häiriöt julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisessa saattavat ilmentää myös yhdistysten ja säätiöiden harmaan talouden riskiä. Vastuuhenkilöiden luotettavuuden selvittäminen valtionavustusten maksamisen yhteydessä olisi koskenut noin 350 yhdistystä ja 40 säätiötä, joille tukia oli maksettu lähes 30 miljoonaa euroa. Lisäksi avustuksia oli maksettu yli puoli miljoonaa euroa sellaisille yhdistyksille, joiden vastuuhenkilö oli määrätty liiketoimintakieltoon.

Yhdistyksistä 40 % ei ollut antanut lainkaan veroilmoitusta vuosina 2020–2022, minkä takia heistä ei ole olemassa sellaisia taloudellisia tietoja, joiden perusteella voitaisiin arvioida yhdistysten taloudellista luotettavuutta. Tämän takia yhdistyksiä johtavien henkilöiden ja näiden kytkösyrytysten velvoitteidenhoidon selvittäminen olisi tärkeää. Torjunnan tueksi Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamien velvoitteidenhoitoselvitysten käyttömahdollisuutta tulisi laajentaa useammalle valtionapuviranomaiselle.

Vuonna 2023 avustuksia saaneista yhdistyksistä noin kuudella prosentilla oli puutteelliset vastuuhenkilötiedot yhdistysrekisterissä, minkä takia vastuuhenkilöiden taloudellista luotettavuutta ei voitu katsauksessa selvittää. Näille 242 yhdistykselle oli maksettu tukia vuonna 2023 noin 19 miljoonaa euroa, mikä oli yli kahdeksan prosenttia kaikista yhdistyksille maksetuista tuista. Yhdistyksillä tulisi olla velvollisuus, esimerkiksi sakon tai laiminlyöntimaksun uhalla, ilmoittaa vastuuhenkilöitä koskevat ajantasaiset tiedot ja muutokset yhdistysrekisteriin. Tämä parantaisi myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevassa laissa säädettyä velvollisuutta tuntea ja tunnistaa asiakkaiden tosiasialliset edunsaajat. Lisäksi yhdistysten velvollisuus toimittaa vuotuiset tilinpäätöksensä Patentti- ja rekisterihallitukselle parantaisi niiden toiminnan läpinäkyvyyttä.

Avainsanat: Harmaan talouden torjunta; Lainsäädäntö; Viranomaisyhteistyö; Julkiset tuet ja avustukset;

Sisällys

1	Katsauksen tarkoitus	1
2	Yhdistykset ja säätiöt.....	2
2.1	Yhdistysrekisteri	2
2.2	Säätiörekisteri	3
2.3	Tosiasialliset edunsaajat	4
3	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	4
4	Aineistot, kohdejoukot ja menetelmät	5
4.1	Aineistot	5
4.2	Kohdejoukot	6
4.3	Menetelmät	7
5	Tulokset	8
5.1	Tilastotietoa valtionavustuksia saaneista yhdistyksistä ja säätiöistä	8
5.2	Valtionavustuslain muutosten vaikutukset	9
5.2.1	Yhdistysten saamien valtionavustusten tarkastelu	9
5.2.2	Säätiöiden saamien valtionavustusten tarkastelu	11
6	Yhteenveto ja johtopäätökset.....	12
7	Lähteet	17
8	Luettelo kuvioista ja taulukoista	20
9	Liitteet	21
	Liite 1. Valtionavustuslain muutosten tarkastelua koskevat tietoerät	1

1 Katsauksen tarkoitus

Valtionavustuslaki ei tällä hetkellä sisällä riittäviä säännöksiä harmaan talouden torjumiseksi. Torjunnan kannalta on keskeistä, että valtionavustuksen saajat ovat hoitaneet lakisääteiset velvoitteensa. Harmaan talouden selvitysyksikkö julkaisi tammikuussa 2025 selvityksen, jossa tarkasteltiin valtionavustuksia vuonna 2023 saaneiden osakeyhtiöiden harmaan talouden riskiä ja lainsäädäntömuutosten vaikutuksia valtionavustusten myöntämiseen. Selvityksen tulosten perusteella valtionavustuksia olisi vuonna 2023 jäänyt maksamatta osakeyhtiöille jopa 255 miljoonaa euroa, mikäli taloudellinen luotettavuus olisi ollut kriteerinä tukien maksamisessa.¹

Tämän katsauksen tavoitteena on selvittää, kuinka paljon valtionavustuksia maksettiin verotustietojen perusteella vuonna 2023 sellaisille yhdistyksille ja säätiöille, jotka itse tai joiden nimenkirjoitusoikeudelliset vastuuhenkilöt tai näiden henkilöiden hallinnoimat yritykset eivät olleet huolehtineet lakisääteisistä viranomaisvelvoitteistaan tai olivat esimerkiksi ulosotossa, konkurssissa tai liiketoimintakiellossa.

Valtionavustuksia myönnettiin kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille valtion keskuskirjanpidon² tietojen perusteella vuonna 2023 yli 1,4 miljardia euroa.³ Yhteiskunnan yhteisiä varoja julkisten tukien ja avustusten muodossa jaettaessa voitaisiin vaatia tukia saavan yhdistyksen tai säätiön hoitavan viranomaisvelvoitteensa moitteettomasti, koska taloudelliset laiminlyönnit nostavat myös avustusten käyttöön liittyvää harmaan talouden ja muiden väärinkäytösten riskiä. Yhdistysten vastuuhenkilöiden ja heidän johtamien muiden yritysten velvoitteiden laiminlyönnit voivat heijastua myös yhdistyksen tai säätiön toimintaan. Valtionavustusta saaneiden osakeyhtiöiden selvityksessä havaittiin, että vastuuhenkilöt olivat laiminlyöneet velvoitteensa moninkertaisesti useammin verrattuna pelkästään yhtiöiden laiminlyönteihin.⁴

Harmaan talouden selvitysyksikkö on tutkinut aikaisemmin verotustietojen perusteella yhdistysten harmaan talouden riskejä. Riskien arvioinnissa keskeisiä ovat tiedot yhdistysten taloudesta ja vastuuhenkilöistä. Kaikkien yhdistysten ei kuitenkaan tarvitse antaa tilinpäätöstä tai hallitusta koskevia tietoja Patentti- ja rekisterihallitukselle taikka veroilmoitusta Verohallinnolle. Tietojen puute estää yhdistyksen luotettavuuden selvittämisen. Rajatun verotarkastusaineiston perusteella selvityksessä havaittiin, että yhdistystenkin toiminnassa harjoitetaan harmaata taloutta.⁵

¹ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2025. [Valtionavustusta saaneiden osakeyhtiöiden harmaan talouden riskisyys - Valtioavustuslain uudistustarpeita harmaan talouden torjunnan näkökulmasta.](#)

² Valtion kirjanpidon kirjaukset ovat osin maksuperusteisia ja osin myöntöperusteisia. Kirjanpidon kirjausten oikeellisuutta ei ole tarkastettu. Kokonaisuuteen saattaa sisältyä myös muita kuin valtionavustuksia. Raporttiin ei sisälly tietoja valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen myöntämisestä valtionavustuksista.

³ Valtiokonttori. [Valtionavustukset kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille.](#)

⁴ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2025.

⁵ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Lisäävätkö yhdistysten rekisteritietojen puutteet harmaan talouden riskiä?](#)

Tässä katsauksessa tarkastellaan yhdistyksiä ja säätiöitä, joista valtionapuviranomaiset ovat antaneet vuonna 2023 Verohallinnolle julkisten tukien vuosi-ilmoituksen. Kohdejoukon yhdistykset ovat rekisteröityneet yhdistysrekisteriin, koska vain rekisteröidyt yhdistykset voivat vastaanottaa lahjoituksia ja avustuksia. Säätiöiden tulee aina olla rekisteröityneitä säätiörekisteriin.

Harmaan talouden torjunnan kannalta keskeistä on valtionavustuksen hakijan tai saajan toiminta julkisten velvoitteiden ja taloudellisen aseman hoitamisessa. Katsauksessa tuotetaan tietoa lainsäädäntömuutosten vaikutuksista valtionavustusten myöntämiseen yhteiskunnallisen keskustelun ja päätösten tueksi. Katsauksen tuloksia voidaan hyödyntää yksittäisten tukien arvioinneissa ja tukiehtoihin liittyvien lainsäädäntöuudistusten tukena.

2 Yhdistykset ja säätiöt

2.1 Yhdistysrekisteri

PRH:n ylläpitämässä yhdistysrekisterissä on yli 100 000 rekisteröidyn yhdistyksen säännöt ja tietoja nimenkirjoittajista eli henkilöistä, joilla on oikeus toimia yhdistyksen puolesta.⁶ Kaikki yhdistysrekisteriin merkityt yhdistykset saavat Y-tunnuksen⁷, joka on nähtävissä YTJ:n yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä (YTJ).⁸ Rekisteröity yhdistys voi oikeustoimikelpoisena tehdä sopimuksia ja kauppvoja, omistaa kiinteää omaisuutta, ottaa vastaan lahjoituksia tai olla jäsenenä toisessa yhdistyksessä tai osakkeenomistajana osakeyhtiössä sekä hoitaa viranomaisasioita.⁹ Yhdistyksen on ilmoitettava tilinpäätös yhdistysrekisteriin 6 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ainoastaan, jos sekä päättäneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi raja-arvoa: taseen loppusumma 7 500 000 euroa, liikevaihto 15 000 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä.¹⁰

Yhdistysrekisteriin ilmoitetaan hallituksen puheenjohtaja sekä sääntömääräisiä nimenkirjoittajia¹¹ että määrättyjä nimenkirjoittajia¹², jotka edustavat yhdistystä.¹³ Yhdistyksillä on lain mukaan velvollisuus ilmoittaa jäsentietojen muuttumisesta rekisteriin. Lisäksi yhdistysrekisteriin merkityillä henkilöillä on mahdollisuus itse ilmoittaa muutoksista, jos rekisteriin merkitty

⁶ Patentti- ja rekisterihallitus. [Yhdistysrekisterin esittely](#).

⁷ Yhdistysrekisterinumeron käytöstä luovuttiin vuonna 2019.

⁸ Patentti- ja rekisterihallitus. [Yhdistyksen Y-tunnus](#).

⁹ Yhdistyslaki (503/1989) 6 § 1 mom.

¹⁰ Patentti- ja rekisterihallitus. [Tilinpäätöksen ilmoittaminen](#).

¹¹ Sääntömääräisellä nimenkirjoittajalla on oikeus edustaa yhdistystä yksin, ellei säännöissä ole rajoituksia.

¹² Yhdistyksen sääntöihin voidaan ottaa määräys, että hallitus voi antaa jollekin henkilölle oikeuden kirjoittaa yhdistyksen nimi yksin tai yhdessä jonkun muun nimenkirjoittajan kanssa.

¹³ Yhdistyslaki (503/1989) 35 § ja 36 §.

tehtävä on lakannut.¹⁴ Yhdistysrekisteriin ei tarvitse ilmoittaa yhdistyksen mahdollisia tilintarkastajia, joiden valinta voi perustua joko yhdistyksen sääntöihin¹⁵ tai tilintarkastuslakiin^{16, 17}

Yhdistyksen nimenkirjoittajan täytyy olla täysi-ikäinen, eikä hän voi olla vajaavaltainen tai konkurssissa.¹⁸ Hallituksen puheenjohtajan täytyy asua Suomessa, tai muutoin asiasta tarvitaan PRH:lta poikkeuslupa.¹⁹ Yhdistys voi myös vapaaehtoisesti ilmoittaa yhdistysrekisteriin puheenjohtajan lisäksi myös muut yhdistyksen hallituksen jäsenet.²⁰ Rekisteröidyn yhdistyksen jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdistyksen velvoitteista.²¹

Yhdistysrekisterissä oleviin yli 100 000 yhdistykseen on merkitty lähes 300 000 vastuuhenkilöä. Patentti- ja rekisterihallitukseen rekisteröidyistä yhdistyksistä vain noin puolet on Verohallinnon rekisteritiedoissa. Yhdistysrekisterin yhdistyksiin on nimettyinä jopa 117-vuotiaita vastuuhenkilöitä, mikä osoittaa, etteivät kaikki yhdistysrekisterin tiedot ole ajantasaisia. Noin 700 henkilöllä ei ollut vuonna 2024 rekisteröitynä suomalaista henkilötunnustietoa yhdistysrekisterin tiedoissa.²²

2.2 Säätiörekisteri

PRH:n ylläpitämässä julkisessa säätiörekisterissä on noin 2 700 säätiön säännöt ja tiedot henkilöistä, joilla on oikeus toimia säätiön puolesta. Säätiöt ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä ja velvollisia toimittamaan PRH:lle vuosittain rekisteröitäväksi säätiön julkisen vuosiselvityksen²³. Säätiön täytyy toteuttaa tarkoitustaan jollakin sen säännöissä mainitulla tavalla ja raportoida tästä vuosittaisessa toimintakertomuksessa.²⁴

Säätiö voidaan perustaa joko perustamiskirjalla tai testamentin määräyksellä. Säätiö syntyy, kun se merkitään säätiörekisteriin. Perustettavalla säätiöllä täytyy olla vähintään 50 000 euron peruspääoma.²⁵ Säätiön varoja käytetään sen säännöissä määritellyn hyödylliseen tarkoitukseen. Tarkoituksena ei voi olla liiketoiminnan harjoittaminen eikä taloudellisen edun tuottaminen lähipiiriin kuuluvalla.²⁶

Säätiöllä on oltava hallitus, jolla on oikeus edustaa säätiötä. Lisäksi säätiön säännöissä voidaan määrätä, että säätiöllä voi olla toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Toimitusjohtaja voi edustaa säätiötä asiassa, joka kuuluu hänen tehtäviinsä. Säännöissä voidaan määrätä, että

¹⁴ Yhdistyslaki (503/1989) 52 §.

¹⁵ Yhdistyslaki (503/1989) 8 §.

¹⁶ Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 § ja 2 luku 2 §.

¹⁷ Tekstiä muokattu 20.8.2025. Aikaisempi teksti: Lisäksi yhdistysrekisteriin ilmoitetaan yhdistyksen mahdolliset tilintarkastajat, joiden valinta voi perustua joko yhdistyksen sääntöihin tai tilintarkastuslakiin.

¹⁸ Yhdistyslaki (503/1989) 48 § 2 mom.

¹⁹ Patentti- ja rekisterihallitus. [Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja muut nimenkirjoittajat](#).

²⁰ Patentti- ja rekisterihallitus. [Yhdistyksen hallituksen rekisteröiminen ja muutosten ilmoittaminen](#).

²¹ Yhdistyslaki (503/1989) 6 § 2 mom.

²² Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Lisäävätkö yhdistysten rekisteritietojen puutteet harmaan talouden riskiä?](#)

²³ Vuosiselvitys on julkinen lukuun ottamatta tase-erittelyjä.

²⁴ Patentti- ja rekisterihallitus. [Mikä säätiörekisteri on?](#)

²⁵ Patentti- ja rekisterihallitus. [Perustaminen ja rekisteröinti](#)

²⁶ Säätiöt ja rahastot ry. [Tietoa säätiöistä](#).

hallitus voi antaa oikeuden jäsenelleen, toimitusjohtajalle tai muulle nimetylle henkilölle säätiön edustamiseen. Jos säätiön hallituksen kaikkien jäsenten, toimitusjohtajan ja nimenkirjoittajien asuinpaikka on muualla kuin Suomessa, on säätiöllä oltava edustaja, jolla on asuinpaikka Suomessa ja oikeus ottaa säätiön puolesta vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja.²⁷ Säätiön hallituksen tai hallintoneuvoston on lisäksi valittava ja rekisteröitävä säätiölle yksi tai useampi tilintarkastaja, jollei säännössä muuta määrätä tilintarkastajan valitsijasta.²⁸

2.3 Tosiasialliset edunsaajat

Rahanpesudirektiivin mukaan jäsenvaltion on pidettävä rekisteriä niiden alueelle perustettujen yhteisöjen ja muiden oikeushenkilöiden tosiasiallisista edunsaajista. Suomessa tosiasiallisia edunsaajia koskevat tiedot kerätään ja niitä ylläpidetään osana kauppa-, yhdistys-, uskonnollisten yhdyskuntien ja säätiörekisteriä.²⁹ Yhdistysten ja säätiöiden tosiasiallisina edunsaajina pidetään yhdistyslaissa ja säätiölaissa hallituksen jäseniä sekä säätiöissä lisäksi hallintoneuvoston jäseniä.³⁰ Rahanpesulaki asettaa useita erilaisia velvollisuuksia liittyen asiakkaiden tuntemiseen, ja edunsaajatiedot ovat yksi tärkeä osa asiakkaan tuntemista.³¹

3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Yhdistysten ja säätiöiden sekä niiden vastuuhenkilöiden häiriöt julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisessa saattavat ilmentää myös yhdistysten ja säätiöiden harmaan talouden³² riskiä. Sekä harmaassa taloudessa että avustusten väärinkäytöksissä on usein kyse väärän tai puutteellisen tiedon antamisesta viranomaiselle. Hallituksen esitysluonnoksessa 8.6.2022 valtionavustuslain muuttamisesta haluttiin silloisen hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti parantaa harmaan talouden vastaisia toimia. Lain oli tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023, mutta esitysluonnos ei edistynyt varsinaiseksi esitykseksi.³³

Katsauksessa tarkastellaan yhdistysten ja säätiöiden omien, näiden vastuuhenkilöiden sekä vastuuhenkilöiden kytkösyhteyksien verotus- ja ulosottotietojen perusteella, millaisia vaikutuksia tietyillä ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla olisi ollut valtionavustusten maksamiselle

²⁷ Säätiölaki (487/2015) 3 luku 1 § ja 23 §.

²⁸ Säätiölaki (487/2015) 4 luku 3 §.

²⁹ HE 228/2016. [Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.](#)

³⁰ Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) 1 luku 7 §.

³¹ Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) luku 6.

³² Harmaa talous on toimintaa, josta ei suoriteta lakisääteisiä maksuja tai veroja taikka toiminnassa haetaan perusteettomia palautuksia. Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 2 § 1 mom. 3 kohta.

³³ Hanke on keskeytetty, koska valmistelu siirtyi osaksi vuonna 2024 käynnistyvää valtionavustuslain uudistamistyötä. Aikaisemmalla lausuntokierroksella 28.5.2021 – 5.8.2021 hallituksen esitysluonnokseen lausunnon antaneet pitivät esitystä ja muutoksia pääosin kannatettavina. Valtiovarainministeriö, 2021. [Hallituksen esitys eduskunnalle valtionavustuslain eräiden säännösten muuttamisesta - Valtiovarainministeriö \(vm.fi\).](#)

vuonna 2023. Tämän lisäksi katsauksessa pohditaan ja testataan vaihtoehtoisia keinoja valtionavustusten myöntämisen rajoitukseksi.

Katsauksessa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Millaisia valtionavustuksia yhdistykset ja säätiöt saivat verotustietojen perusteella vuonna 2023, ja kuinka paljon avustuksia maksettiin?
- Millaisia vaikutuksia harmaata taloutta torjuvilla valtionavustuslain muutoksilla³⁴ olisi ollut yhdistyksen tai säätiön julkisen tuen tai avustuksen saamiseen vuonna 2023?
 - Kuinka moni tuenhakija tai sen johto- tai nimenkirjoitusoikeudellinen henkilö taikka henkilön kytkösyritys oli vuosina 2020–2023 laiminlyönyt veroihin liittyvien ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksiensa hoitamisen?
 - Millainen vaikutus 100 000 tai 10 000 euron tukirajalla³⁵ olisi ollut valtionavustuksen saamiseen? Kuinka moni tuensaaja olisi rajautunut luotettavuussäännösten ulkopuolelle?

4 Aineistot, kohdejoukot ja menetelmät

4.1 Aineistot

Katsauksen pääasiallisena aineistona on tukiviranomaisten vuonna 2023 Verohallinnolle antamat julkisten tukien vuosi-ilmoitukset. Verohallinnon julkisten tukien vuosi-ilmoituksessa on tiedot valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisen, muun julkisyhteisön sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vuoden aikana maksamista tuista ja avustuksista. Vuosi-ilmoituksella annetaan tiedot muun muassa tuen antajasta, saajasta, nimestä, tuen käyttötarkoituksesta sekä sen määrästä.³⁶ Verohallinnon vuosi-ilmoituksilla saamat valtionavustuksia koskevat tiedot eivät sisällä kaikkia yhdistyksille tai säätiölle maksettuja avustuksia. Kaikkiin avustuksiin ei sovelleta verotusmenettelylakia tai ne on voitu jättää muusta syystä ilmoittamatta.³⁷

Vuosi-ilmoituksella 2023 olevat tuen käyttötarkoitukset liittyvät metsätalouteen, maatalouteen, elinkeinotoimintaan tai tulonhankkimistoimintaan. Huomionarvoista on, että Verohallinnolle ilmoitetut yhdistyksille ja säätiöille vuonna 2023 maksetut valtionavustukset ovat ainoastaan viidennes siitä, kuinka paljon valtionavustuksia myönnettiin tai maksettiin kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille valtion keskuskirjanpidon tietojen perusteella.³⁸

³⁴ Tässä katsauksessa hallituksen esitysluonnoksessa 8.6.2022 mainittuja valtionavustusten rajoituksia sovelletaan vain osittain. Katso tarkempi kuvaus tietoeristä liitteestä 1.

³⁵ Valtionavustuslakiin kirjatut kriteerit tarkastettaisiin ainoastaan kyseisen eurorajan ylittävistä yksittäisistä tuista. Esimerkiksi 100 000 euron raja tarkoittaisi, että alle 100 000 euron yksittäisiä yritystukia saavien yritysten luotettavuutta ei tarkastettaisi. Euroraja on tukikohtainen, eli yritys voisi saada yli 100 000 euroa yritystukia vuodessa ilman luotettavuuden tarkistamista, kunhan yksikään yksittäinen tuki ei olisi yli 100 000 euron määräinen.

³⁶ Verohallinto, 2023. [Verohallinnon päätös yleisestä tiedonantovelvollisuudesta 16.11.2023, 10 §](#).

³⁷ Laki verotusmenettelystä (18.12.1995/1558) 18 § 6 momentti.

³⁸ Valtiokonttori. [Valtionavustukset kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille](#).

Katsauksessa pyydettiin avustuksia saaneiden yhdistysten ja säätiöiden nimenkirjoitusoikeudellisten vastuuhenkilöiden tiedot Patentti- ja rekisterihallitukselta. Yhdistysrekisteristä puuttuivat vastuuhenkilöitä koskevat tiedot kuudelta prosentilta kaikista tukia saaneista yhdistyksistä. Näiden yhdistysten vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoitoa ei voitu katsauksessa selvittää. Harmaan talouden selvitysyksikkö on aiemmassa yhdistyksiä koskevassa selvityksessään havainnut, että Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteri sisältää monin osin vanhentunutta tietoa, eivätkä läheskään kaikki yhdistykset päivitä muutoksia vastuuhenkilötiedoista. Tarkasteltavat vastuuhenkilötiedot voivat myös olla vääriä tai vanhentuneita tietoja, mikä tuottaa epävarmuutta tarkasteluun.

Katsauksessa hyödynnetään yhdistysten ja säätiöiden, niiden vastuuhenkilöiden ja näiden kytkösyriyten verotuksen ja ulosoton tietoja taloudellisen luotettavuuden selvittämiseksi.

4.2 Kohdejoukot

Katsauksen kohdejoukkona on vuonna 2023 valtionavustusta saaneet yhdistykset ja säätiöt, joiden saamista tuista ja avustuksista on tieto Verohallinnolle annetussa vuosi-ilmoituksessa.

Taulukko 1. Tukia vuonna 2023 saaneet yhdistykset ja säätiöt sekä tuen määrät.

Tyyppi	Tuen saajia	Tukisumma	Myönnettyjen tukien määrä
Yhdistys	4 225	231 093 000 €	27 264
Säätiö	276	87 086 000 €	2 657

Avustuksia ja tukia maksettiin vuonna 2023 noin 4 200 yhdistykselle yli 27 000 erillisellä tukipäätöksellä. Valtaosa koko kohdejoukon saamista avustuksista oli maksettu yhdistyksille, joiden saama tukien yhteismäärä oli noin 231 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 oli tukia maksettu alle 300 säätiölle lähes 90 miljoonaa euroa sisältäen yli 2 600 tukipäätöstä.

Kohdejoukon yhdistykset koskevat noin 4 % kaikista yhdistysrekisterin yhdistyksistä ja säätiöt noin 10 % kaikista säätiöistä. Kohdejoukon yhdistyksistä 60 % (2 567) ja säätiöistä melkein kaikki (274) oli antanut veroilmoituslomakkeen 6 C vähintään kerran vuosina 2020–2022. Kohdejoukon yhdistyksissä 2,5 % ja säätiöissä 14 % oli suoritettu verotarkastus, joka oli päättynyt vuosina 2017–2023.

Yhdistyksistä 85 % (3 585) oli yleishyödyllisiä.³⁹ Yhdistyksistä 3 990 oli aatteellisia yhdistyksiä, 188 erityislainsäädäntöön perustuvia yhdistyksiä⁴⁰, 43 metsänhoitoyhdistystä ja 4 muuta yhdistystä.

³⁹ Yhdistyksen tai säätiön yleishyödyllisyyttä arvioidaan aina tapauskohtaisesti verotuksen toimittamisen yhteydessä. Toimintaa arvioidaan kokonaisuutena, ja huomioon otetaan sekä yhdistyksen tai säätiön säännöt että tosiasiallinen toiminta. Molempien pitää täyttää yleishyödyllisyyden edellytykset. [Verohallinto, yleishyödyllisyyden edellytykset](#).

⁴⁰ Eräiden yhdistysten toiminnassa sovelletaan yhdistyslain lisäksi erityislainsäädäntöä. Esimerkiksi puolueiden sekä ammatti- ja elinkeinoyhdistysten toimintaan sovelletaan puoluelakia (10/69) ja

4.3 Menetelmät

Yhdistysten ja säätiöiden vuonna 2023 saamien valtionavustusten laajuutta kuvataan katsauksessa euromäärien, tuensaajien, tuen myöntäjien ja tukilajien perusteella.

Katsauksessa simuloidaan valtionavustuslakiin ehdotettujen muutosten vaikutusta vuonna 2023 yhdistyksille ja säätiöille maksettuihin julkisiin tukiin ja avustuksiin. Kaikkia hallituksen luonnosesityksessä mainittuja tietoeria ei ole käytettävissä, joten vaikutusarviointi tehdään käyttäen osaa ehdotetuista muutoskriteereistä. Tietoina käytetään muun muassa ulosoton velkasaldoa, verovelkaa tai merkintää verovelkarekisterissä, arvioverotusta sekä tietoa konkurssimenettelyyn joutumisesta. Tarkastelu rajataan vain sellaisiin tietoihin, jotka ovat valtionavustuksia myöntävillä viranomaisilla käytettävissä velvoitteidenhoitoselvitykseltä.⁴¹

Tarkastelussa ei hyödynnetä erikseen esimerkiksi verovalvonnassa tehtyjä havaintoja.⁴² Tarkemmat tiedot katsauksessa tehdyistä kriteereistä, joiden perusteella velvoitteidenhoitoa selvitetään, ovat liitteessä 1.⁴³

työehtosopimuslainsäädäntöä. Erityislainsäädäntöön perustuviin yhdistyksiin yhdistyslakia sovelletaan vain, jos siitä on erikseen säädetty. HE 217/1994.

⁴¹ Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (21.12.2010/1207) 5–11 §.

⁴² VHS:n verotustiedot perustuvat veroilmoituksiin tai verotuspäätöksiin, jotka saattavat sisältää verovalvonnassa tehtyjä oikaisuja.

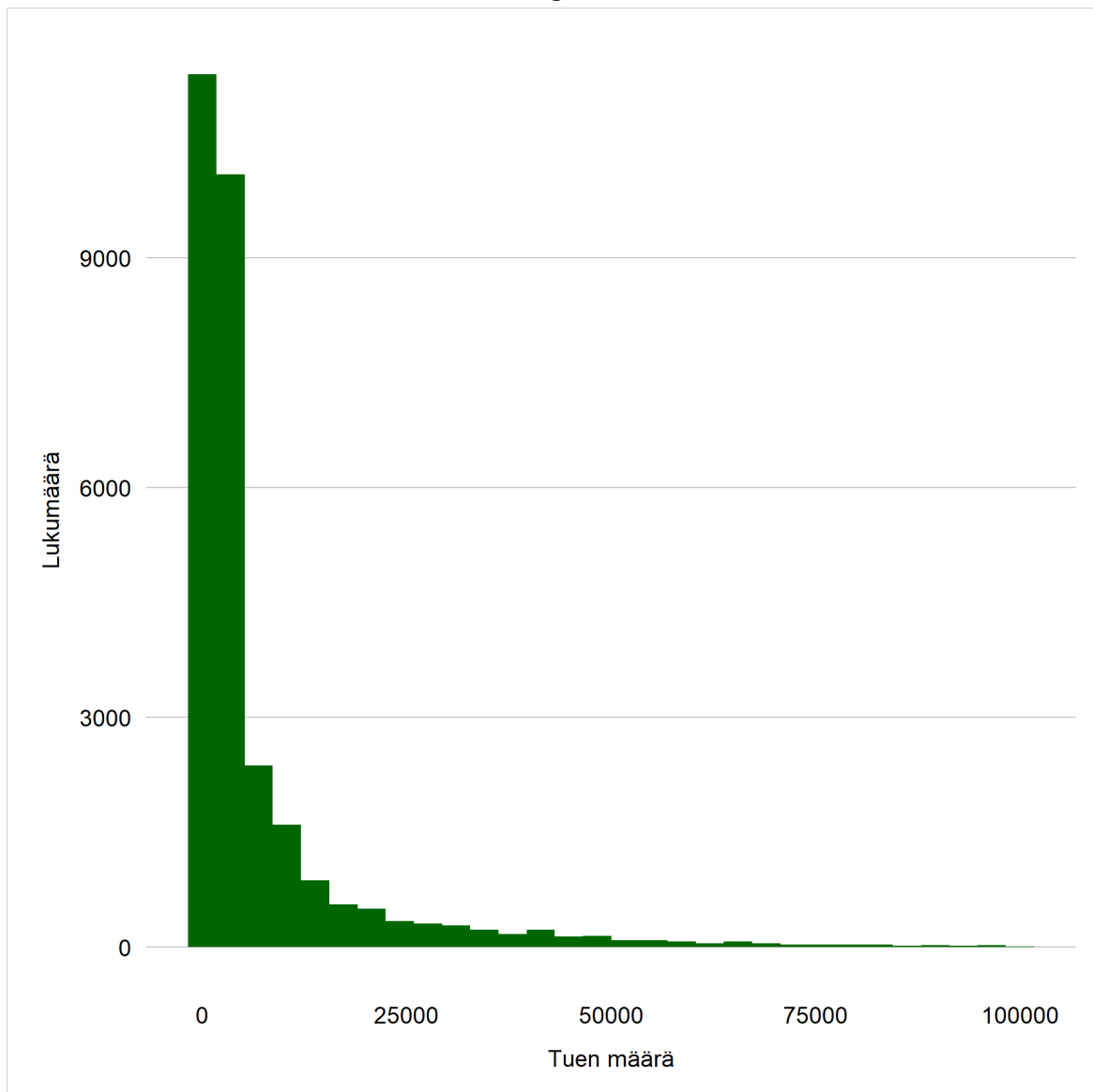
⁴³ Liite 1. Valtionavustuslain muutosten tarkastelua koskevat tietoerät.

5 Tulokset

5.1 Tilastotietoa valtionavustuksia saaneista yhdistyksistä ja säätiöistä

Vuonna 2023 noin 4 200 yhdistystä ja 300 säätiötä sai valtionavustuksia yhteensä yli 300 miljoonaa euroa, joka sisälsi noin 30 000 erillistä valtionavustusilmoitusta.⁴⁴ Yhdistyksille ja säätiöille tukia maksoivat lähes 50 eri tahoa. Maksettujen yksittäisten avustusten mediaani oli noin 2 000 euroa, keskiarvon ollessa noin 10 500 euroa. Yksittäisen saajan avustusten summan keskiarvo oli jopa 70 000 euroa ja mediaani 13 500 euroa. Keskimäärin yhdistykset ja säätiöt olivat saaneet noin 6,7 eri tukea, mediaanin ollessa kolme.

Kuvio 1. Yksittäisten tukien euromäärän histogrammi.

⁴⁴ Katso luku 4.2 Kohdejoukot.

Vuonna 2023 yhdistyksille ja säätiöille maksetut tuet jakaantuivat nimen perusteella 639 erilaiseen tukilajiin. Palkkatuki oli merkittävin maksettu tuki sekä tuen saajien perusteella että euromääräisesti. Palkkatukea oli saanut 2 190 yhdistystä ja säätiötä, yhteensä yli 80 miljoonaa euroa.

Seuraavaksi yleisimmät tukilajit olivat julkinen elinkeinotuki, toiminta-avustukset yhteisöille ja Euroopan alue- tai sosiaalirahaston tuki. Euromääräisesti myös investointiavustus ja toimintataraha 23–27 nousi viiden suurimman tuen joukkoon. Sellaisia tukia, joita vuonna 2023 oli saanut yli 100 eri yhdistystä tai säätiötä, oli yhteensä 8.

Taulukko 2. Euromääräisesti 10 merkittävintä tukilajia vuonna 2023.

Tuen nimi	Maksettu tuen määrä	Tuen saajia
Palkkatuki	82 718 185 €	2190
Investointiavustus	43 492 490 €	14
Julkinen elinkeino tuki	19 892 665 €	513
Toimintataraha 23–27	15 867 078 €	47
Euroopan alue- (EAKR) tai sosiaalirahaston (ESR) tuki	13 386 321 €	128
Toiminta-avustukset yhteisöille	11 932 000 €	179
Co-innovation, tutkimusosallistuja	10 442 932 €	3
Co-research	7 715 712 €	5
Research to business	5 874 167 €	2
Neuvontapalvelut 23–27	5 453 399 €	13

5.2 Valtionavustuslain muutosten vaikutukset

5.2.1 Yhdistysten saamien valtionavustusten tarkastelu

Vuonna 2023 Verohallinnolle annettujen vuosi-ilmoitusten perusteella noin 4 200 yhdistystä sai valtionavustuksia. Näistä yli kahdella sadalla yhdistyksellä ei ollut vastuuhenkilötietoja⁴⁵ PRH:n ylläpitämässä yhdistysrekisterissä, joten näiden yhdistysten vastuuhenkilöiden luotettavuutta ei pystytty katsauksessa selvittämään. Valtaosa näistä yhdistyksistä (yli 180 kpl) oli erityislainsäädäntöön perustuvia yhdistyksiä.

Valtionavustusta saaneiden yhdistysten velvoitteidenhoito tarkistettiin maksetun tukisumman perusteella kolmella eri euromääräisellä rajalla. Valtionavustuslain muutosehdotuksessa määriteltä 100 000 euron rajalla sekä sen lisäksi 10 000 euron rajalla sekä ilman mitään euromääräisiä rajoituksia. Tämän lisäksi velvoitteidenhoito tarkistettiin kolmella eri tavalla: tutkien 1) ainoastaan yhdistyksen velvoitteidenhoitoa, 2) yhdistyksen sekä sen vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoitoa ja 3) yhdistyksen, vastuuhenkilöiden sekä heihin kytköksissä olevien yritysten velvoitteidenhoitoa. Näin saatiin yhdeksän erilaista kriteerien kombinaatiota vaikutuksesta valtionavustusten myöntämiseen. Käytettävissä olevan tiedon epätäydellisyyden sekä avustusten myöntäjälle tulkinnanvaraa jättävän muotoilun takia simulaatio ei tuota täydellisiä

⁴⁵ Vastuuhenkilötiedoilla tarkoitetaan tässä kohtaa vastuuhenkilön henkilötunnusta, jonka perusteella katsauksessa voitaisiin tarkastella henkilön taloudellista luotettavuutta.

tuloksia vaihtoehtoisesta todellisuudesta, vaan arvioita eri rajoitusten vaikuttavuudesta tarkasteltaessa pääosin verotustietoja.

Puutteellisia vastuuhenkilötietoja käsittävät yhdistykset käsiteltiin katsauksessa erikseen, mutta niiden luotettavuudesta ei voida tehdä johtopäätöksiä. Tietojen avulla kuitenkin saadaan näkemys puutteellisten tietojen kokoluokasta ja merkittävydestä.

Taulukko 3. Yhdistysten luotettavuustarkastelu vuoden 2023 tukitiedoilla.

Rajaus	Euroraja	Yhdistyksiä	Tukien määrä, €	Tukien määrä, kpl	Osuus yhdistyksistä	Osuus tuista
Yhdistyksen tiedot	0 €	57	2 751 846 €	457	1,3 %	1,2 %
Yhdistyksen tiedot	10 000 €	17	1 780 730 €	72	0,4 %	0,8 %
Yhdistyksen tiedot	100 000 €	0	0 €	0	0 %	0 %
Yhdistyksen + vastuuhenkilöiden tiedot	0 €	353	23 661 377 €	3 059	8,4 %	10,2 %
Yhdistyksen + vastuuhenkilöiden tiedot	10 000 €	118	16 748 208 €	549	2,8 %	7,2 %
Yhdistyksen + vastuuhenkilöiden tiedot	100 000 €	10	3 443 728 €	18	0,2 %	1,5 %
Yhdistyksen, vastuuhenkilöiden ja kytkösyntisten tiedot	0 €	830	65 999 960 €	6 342	19,6 %	28,6 %
Yhdistyksen, vastuuhenkilöiden ja kytkösyntisten tiedot	10 000 €	327	52 625 935 €	1 204	7,7 %	22,8 %
Yhdistyksen, vastuuhenkilöiden ja kytkösyntisten tiedot	100 000 €	31	20 874 204 €	53	0,7 %	9 %
Ei vastuuhenkilötietoja rekisterissä	0 €	242	19 284 002 €	1 459	5,7 %	8,3 %

Valtionavustuksia saaneet yhdistykset olivat huolehtineet taloudellista velvoitteistaan melko hyvin, koska alle 60 yhdistystä oli laiminlyönyt velvoitteitaan ja näille maksettiin valtionavustuksia vajaa kolme miljoonaa euroa vuonna 2023. Yli 10 000 euron yksittäisiä tukia saaneista yhdistyksistä ainoastaan 17 oli laiminlyönyt velvoitteitaan ja heille avustuksia oli maksettu alle kaksi miljoonaa euroa. Yli sadan tuhannen euron yksittäisiä tukia saaneista ei yksikään yhdistys ollut laiminlyönyt velvoitteitaan.

Kun yhdistysten velvoitteidenhoidon lisäksi tarkasteltiin yhdistysten vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoitoa, oli 353 tukia saaneella yhdistyksellä laiminlyöntejä. Nämä yhdistykset olivat saaneet tukia yli 23 miljoonaa euroa noin 3 000 erillisellä tukipäätöksellä. Kaikista tukia saaneista yhdistyksistä tämä tarkoittaa yli kahdeksan prosentin osuutta ja maksetuista euromääräisistä tuista yli kymmentä prosenttia. Jos taloudellista luotettavuutta selvitettäisiin ainoastaan yli 10 000 euron yksittäisistä tuista, olisi tukia evätty yli sadalta yhdistykseltä noin 17 miljoonan euron arvosta. Yli 100 000 euron yksittäisiä tukia saaneista vain 10 yhdistystä vastuuhenkilöineen oli laiminlyönyt velvoitteitaan ja heille tukia oli maksettu noin 3,4 miljoonaa euroa. Yhdistysten vastuuhenkilöistä oli viisi määrätty liiketoimintakieltoon ja näiden henkilöiden johtamille yhdistyksille maksettiin valtionavustuksia yli puoli miljoonaa euroa.

Kun tarkasteluun lisättiin vielä niiden yritysten tiedot, joissa yhdistysten vastuuhenkilöt toimivat vastuuhenkilöinä, nousi luotettavuuskriteereitä rikkovien yhdistysten määrä jo yli kahdeksaan sataan eli noin viidennekseen kaikista aineiston tukia saaneista yhdistyksistä.

Euromääräisesti tämä tarkoittaa noin 66 miljoonaa euroa maksettuja avustuksia. Mikäli velvoitteidenhoitoa selvitetään yli 10 000 euron yksittäisten tukien joukosta, olisi velvoitteiden laiminlyöntejä yli 300 yhdistyksellä, joille tukia oli myönnetty yli 50 miljoonaa euroa. Yli 100 000 euron yksittäisiä tukia saaneilla velvoitteidenhoidon tarkistaminen olisi vaikuttanut yli 20 miljoonan euron määrään maksettuja avustuksia ja 31 yhdistyksen avustuksiin.

Valtionavustuksia saaneita yhdistyksiä, joilla oli puutteelliset vastuuhenkilötiedot yhdistysrekisterissä, oli yhteensä 242 yhdistystä. Näille yhdistyksille oli maksettu tukia vuonna 2023 noin 19 miljoonan euroa. Tukia vuonna 2023 saaneista yhdistyksistä siis noin kuuden prosentista ei voitu tarkastaa vastuuhenkilöiden luotettavuutta. Euromääräinen osuus oli yli kahdeksan prosenttia kaikista yhdistyksille maksetuista tuista.

5.2.2 Säätiöiden saamien valtionavustusten tarkastelu

Verohallinnon saamien vuosi-ilmoitustietojen perusteella valtionavustuksia sai vuonna 2023 lähes 300 säätiötä. Säätiöille tehtiin samanlainen luotettavuustarkastelu kuin yhdistyksillekin. PRH:n säätiörekisteristä vastuuhenkilötiedot puuttuivat vain kolmelta säätiöltä.

Taulukko 4. Säätiöiden luotettavuustarkastelu vuoden 2023 tukitiedoilla.

Rajaus	Euroraja	Säätiöitä	Tukien määrä, €	Tukien määrä, kpl	Osuus säätiöistä	Osuus tuista
Säätiön tiedot	0 €	5	796 624 €	113	1,8 %	0,9 %
Säätiön tiedot	10 000 €	2	614 506 €	34	0,7 %	0,7 %
Säätiön tiedot	100 000 €	0	0 €	0	0 %	0 %
Säätiön + vastuuhenkilöiden tiedot	0 €	41	5 273 094 €	348	14,9 %	6,1 %
Säätiön + vastuuhenkilöiden tiedot	10 000 €	22	4 515 917 €	109	8 %	5,3 %
Säätiön + vastuuhenkilöiden tiedot	100 000 €	5	1 711 580 €	8	1,8 %	2 %
Säätiön, vastuuhenkilöiden ja ytkösyntisten tiedot	0 €	139	58 586 764 €	1 395	50,4 %	67,3 %
Säätiön, vastuuhenkilöiden ja ytkösyntisten tiedot	10 000 €	58	56 227 821 €	463	21 %	64,6 %
Säätiön, vastuuhenkilöiden ja ytkösyntisten tiedot	100 000 €	15	42 426 433 €	82	5,4 %	48,7 %
Ei vastuuhenkilötietoja rekisterissä	0 €	3	14 865 €	17	1,1 %	0 %

Säätiöiden taloustietojen perusteella ainoastaan viidellä säätiöllä oli vuonna 2023 puutteita velvoitteidenhoidossaan. Näille säätiöille maksettujen avustusten kokonaismäärä oli alle miljoona euroa. Yli sadan tuhannen euron yksittäisiä avustuksia saaneet säätiöt olivat kaikki huolehtineet taloudellisista velvoitteistaan ja yli 10 000 euroa yksittäisiä tukia saaneista vain kahdella säätiöllä oli laiminlyöntejä.

Kun säätiöiden velvoitteidenhoidon lisäksi tarkasteltiin säätiöiden vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoitoa, oli velvoitteidenhoidon laiminlyönyt 41 säätiötä, mikä oli jo lähes 15 prosenttia

kaikista vuonna 2023 valtionavustuksia aineistossa saaneista säätiöistä. Näille säätiöille maksettiin noin 350 erillistä tukea noin viiden miljoonan euron edestä. Euromääräisesti osuus on noin kuusi prosenttia kaikista säätiöille maksetuista avustuksista. Kun tarkastellaan 10 000 euron yksittäisiä tukia saaneita säätiöitä, olisivat laiminlyönnit koskeneet 22 säätiötä ja 4,5 miljoonaa euroa maksettuja avustuksia. Sadan tuhannen euron tukikohtaisella eurorajalla luotettavuustarkastelu kohdistuisi ainoastaan viiteen säätiöön, jotka olivat saaneet tukia noin 1,7 miljoonaa euroa.

Kun säätiöiden ja niiden vastuuhenkilöiden taloudellisen luotettavuuden lisäksi selvitettäisiin myös säätiöiden vastuuhenkilöiden yritysten tiedot, nousisi velvoitteita laiminlyövien säätiöiden lukumäärä jo 139 säätiöön, jotka saivat tukia lähes 60 miljoonaa euroa. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa noin puolta kaikista tukia saaneista säätiöistä ja lähes 2/3 kaikista säätiöille maksetuista avustuksista. Yli 10 000 euron yksittäisiä tukia saaneista lähes 60 säätiötä oli laiminlyönyt velvoitteitaan, ja näille oli tukia maksettu noin 56 miljoonaa euroa. Yli sadan tuhannen euron yksittäisiä tukia saaneista säätiöistä 15 säätiöllä oli kriteerien mukaisia velvoitteiden laiminlyöntejä, mikä olisi noin puolet kaikista säätiöille maksetuista avustuksista, vaikka kriteeri koskisi alle kuutta prosenttia kaikista säätiöistä. Näille säätiöille maksetut tuet koostuivat suurelta osin muutamista isoista investointiavustuksista.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Vuonna 2023 noin 4 200 yhdistystä ja 300 säätiötä sai elinkeino-, työllistämis- ja niihin verrattavia tukia yhteensä yli 300 miljoonaa euroa. Maksetuista avustuksista annettiin noin 30 000 erillistä valtionavustusilmoitusta. Yhdistykset ja säätiöt saivat vuoden aikana keskimäärin noin seitsemää eri tukea. Maksettujen yksittäisten avustusten mediaani oli noin 2 000 euroa ja yksittäisen saajan avustusten kokonaismäärän mediaani oli 13 500 euroa.

Valtionavustuslakiin on ehdotettu harmaan talouden torjuntaa tukevia säännöksiä ja rajoituksia, joiden perusteella valtionapuviranomainen ei voisi myöntää valtionavustusta julkisia velvoitteitaan laiminlyöneille hakijoille. Katsauksessa simuloitiin valtionavustuslakiin ehdotettujen muutosten vaikutusta yhdistyksiin ja säätiöihin, joille oli vuonna 2023 maksettu julkisia avustuksia. Rajoituksia tarkasteltiin pääosin suppeammilta tiedoilta ja lyhyemmältä ajalta kuin mitä lainsäädäntöön oli esitetty. Valtionavustusta saaneiden yhdistysten velvoitteiden hoitoa tarkistettiin valtionavustuslain muutosehdotuksessa mainitulla 100 000 euron yksittäisen tuen rajalla ja sen lisäksi 10 000 euron rajalla sekä ilman mitään euromääräisiä rajoituksia. Tämän lisäksi tarkasteltiin erikseen ainoastaan yhdistyksen tai säätiön velvoitteidenhoitoa, niiden vastuuhenkilöiden velvoitteidenhoitoa ja kolmantena yhdistyksen tai säätiön, vastuuhenkilöiden sekä näihin kytköksissä olevien yritysten velvoitteidenhoitoa.

Yhdistysten taloudellisen luotettavuuden laajuus

Harmaan talouden torjunnan kannalta yhdistyksen ja säätiöiden sekä niiden vastuuhenkilöiden velvoitteiden hoitoa tulisi selvittää ilman euromääräisiä tukirajoja. Valtionavustuksia saaneet yhdistykset olivat huolehtineet taloudellista velvoitteistaan melko hyvin, koska kaikista

kohejoukon yhdistyksistä vain noin 1,3 % oli laiminlyönyt velvoitteitaan, mutta näille yhdistyksille maksettiin valtionavustuksia kuitenkin lähes kolme miljoonaa euroa vuonna 2023.

Kun valtionavustuksen saaja on oikeushenkilö, tulisi kaikkien toiminnasta vastaavien luonnollisten henkilöiden olla taloudellisesti luotettavia. Vastuuhenkilöiden velvoitteiden laiminlyönnit voivat heijastua myös yhdistyksen toimintaan. Valtionavustuksia saaneista yhdistyksistä 40 % ei ollut antanut lainkaan veroilmoitusta vuosina 2020–2022, minkä takia heistä ei ole olemassa sellaisia taloudellisia tietoja, joiden perusteella voitaisiin arvioida yhdistysten taloudellista luotettavuutta. Tämänkin takia yhdistyksiä johtavien henkilöiden velvoitteidenhoidon selvittäminen olisi tärkeää.

Vastuuhenkilöiden luotettavuuden selvittäminen olisi koskenut jopa noin 350 yhdistystä sekä enimmillään noin 23 miljoonaa euroa evätyjä tukia, mikä olisi noin kymmenen prosenttia kaikista yhdistyksille maksetuista valtionavustuksista. Yhdistysten vastuuhenkilöissä oli lisäksi viisi liiketoimintakielttoon määrättyä henkilöä ja näiden henkilöiden johtamille yhdistyksille maksettiin valtionavustuksia yli puoli miljoonaa euroa. Vastuuhenkilön liiketoimintakiello ei ole yhteisön valtionavustuksen saamisen esteenä.

Luotettavuuden selvittäminen yhdistysten vastuuhenkilöiden muista johtamista yrityksistä olisi tarpeellista, koska usein pelkästään luvanhakijan taikka tämän vastuuhenkilöiden tietojen perusteella ei ole mahdollista muodostaa riittävää kuvaa toiminnan luotettavuuden arvioimiseksi. Vastuuhenkilöiden ja näiden johtamien muiden yritysten toiminnassa tapahtuneet laiminlyönnit voivat myös heijastua yhdistyksen hakijan toimintaan. Vastuuhenkilön toimintamalli on elinkeinotoiminnassa yleensä samanlainen muissakin saman henkilön johtamissa yrityksissä.⁴⁶ Vastuuhenkilöiden johtamien muiden yritysten luotettavuuden tarkistaminen olisi koskenut enimmillään yli 800 yhdistystä ja evätyjen tukien määrä olisi jopa noin 65 miljoonaa euroa. Kaikista tukia saaneista yhdistyksistä tämä koskisi lähes viidesosaa ja yli neljäsosaa kaikista maksetuista tuista.

Kuvio 2. Yhdistysten taloudellisen luotettavuuden selvittämisen vaikutukset vuonna 2023 maksettuihin avustuksiin 0 euron yksittäisen tuen rajalla.

Taloudellisen luotettavuuden laajuus	Koskee yhdistyksiä	Evätty tukimäärä	
 Yhdistys	Tutkitaan tukea hakenut yhdistys	57	2,7 milj. €
 Vastuuhenkilö	Tutkitaan tukea hakenut yhdistys ja sen vastuuhenkilöt	353	23 milj. €
 Kytöksyritykset	Tutkitaan tukea hakenut yhdistys, sen vastuuhenkilöt ja vastuuhenkilöiden muut yritykset	830	65 milj. €

⁴⁶ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Osakeyhtiön riskikykentöjen vaikutus sen omaan toimintaan](#). Selvitys 12/2024.

Yhdistysrekisteritietojen puutteet

Vuonna 2023 avustuksia saaneista yhdistyksistä noin kuudesta prosentista ei voitu selvittää vastuuhenkilöiden luotettavuutta, koska yhdistyksillä oli puutteelliset vastuuhenkilötiedot yhdistysrekisterissä. Näille 242 yhdistyksille oli maksettu tukia vuonna 2023 noin 19 miljoonaa euroa, mikä on yli kahdeksan prosenttia kaikista yhdistyksille maksetuista tuista. Sen sijaan PRH:n säätiörekisterissä vastuuhenkilötiedot olivat puutteellisia vain kolmella säätiöllä.

Yhdistysten toiminnan läpinäkyvyyttä tulisi parantaa ja yhdistyksiä koskevien tietojen tulisi olla ajantasaisia sekä luotettavia. Patentti- ja rekisterihallitus ei ole yhdistyksiä valvova viranomainen, mutta se on yhdistysrekisterin ylläpitäjä ja sen tulisi tarkastaa, että yhdistys täyttää määrätyt muotovaatimukset. Yhdistysrekisteriin on ollut merkittynä jopa 117-vuotiaita henkilöitä, mikä osoittaa, että vastuuhenkilöitä koskevat tiedot eivät puutteiden lisäksi ole kaikilta osin luotettavia. Yhdistyksillä tulisi olla velvollisuus esimerkiksi sakon tai laiminlyöntimaksun uhalla ilmoittaa vastuuhenkilöitä koskevat tiedot ja ajantasaiset muutokset yhdistysrekisteriin, kaikista hallituksen jäsenistä. Tämä parantaisi myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevassa laissa säädettyä velvollisuutta tuntea ja tunnistaa asiakkaiden tosiasialliset edunsaajat. Myös yhdistysten velvollisuus toimittaa vuotuiset tilinpäätöksensä Patentti- ja rekisterihallitukselle parantaisi niiden toiminnan läpinäkyvyyttä.

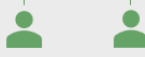
Säätiöiden taloudellisen luotettavuuden laajuus

Säätiöiden taloustietojen perusteella ainoastaan viidellä säätiöllä oli vuonna 2023 puutteita velvoitteidenhoidossaan. Näille säätiöille maksettujen avustusten kokonaismäärä oli alle miljoona euroa. Yli 10 000 euroa yksittäisiä tukia saaneista vain kahdella säätiöllä oli laiminlyönnejä ja yli 100 000 euron yksittäisiä tukia saaneilla ei yhdelläkään.

Kun säätiöiden velvoitteidenhoidon lisäksi tarkasteltiin niiden vastuuhenkilöiden taloudellisten velvoitteidenhoitoa, oli velvoitteidenhoidon laiminlyönyt lähes 15 prosenttia kaikista vuonna 2023 valtionavustuksia saaneista säätiöistä ja näille säätiöille maksettiin avustuksia noin viisi miljoonaa euroa.

Kun säätiöiden ja niiden vastuuhenkilöiden taloudellisen luotettavuuden lisäksi selvitettäisiin myös säätiöiden vastuuhenkilöiden kytkösyntysten laiminlyönnit, koskisivat rajoitukset enimmillään jo lähes 140 säätiötä, jotka saivat tukia lähes 60 miljoonaa euroa. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa noin puolta kaikista tukia saaneista säätiöistä ja lähes 2/3 kaikista säätiöille maksetuista avustuksista.

Kuvio 3. Säätiöiden taloudellisen luotettavuuden selvittämisen vaikutukset vuonna 2023 maksettuihin avustuksiin 0 euron yksittäisen tuen rajalla.

Taloudellisen luotettavuuden laajuus	Koskee säätiöitä	Eväty tukimäärä	
 Säätiö	Tutkitaan tukea hakenut säätiö	5	0,8 milj. €
 Vastuuhenkilö	Tutkitaan tukea hakenut säätiö ja sen vastuuhenkilöt	41	5,3 milj. €
 Kytöksyritykset	Tutkitaan tukea hakenut säätiöt, sen vastuuhenkilöt ja vastuuhenkilöiden muut yritykset	139	59 milj. €

Taloudellinen epäluotettavuus nostaa harmaan talouden riskiä

Veroilmoitusten ja maksujen laiminlyönnit, vähäistä suuremmat ulosottovelat tai konkurssi lisäävät väärinkäytösten riskiä ja ovat taloudelliseen luotettavuuteen ratkaisevasti vaikuttavia seikkoja. Jos esimerkiksi verovelan määrä on yli viisi prosenttia liikevaihdosta, konkurssin todennäköisyys kasvaa merkittävästi.⁴⁷ Yrityksen ulosottovelat taas ennakoivat velkojen päättymistä ulosottoon myös tulevaisuudessa ja ne kertovat lisäksi heikosta taloudenhoitokyvystä, useimmiten myös toimijan varattomuudesta.⁴⁸ Ulosoton varattomuudesta usein osoittaa, että toiminta ei ole kannattavaa ja se tulee päättymään lähiaikoina.⁴⁹ Lisäksi yrityksen heikko kannattavuus ja maksuvalmius voivat nostaa muun lainsäädännön laiminlyöntien riskiä ja vaikuttaa sitä kautta myös toiminnan turvallisuuteen.⁵⁰

Valtionavustuksia hakevien toimijoiden taloudellisen luotettavuuden vaatimus tukisi myös harmaan talouden torjuntaa. Esimerkiksi verovelkaisten toimijoiden veroilmoitusten laiminlyönnit ja arvioverotus nostavat toimijan harmaan talouden riskiä.⁵¹ Harmaata taloutta torjumaalla ehkäistäisiin myös mahdollisia valtionavustuksiin liittyviä vilpillisiä toimia, koska julkisoikeudellisia velvoitteita laiminlyövä taho saattaa laiminlyödä myös muita avustuksiin liittyviä säännöksiä tai vaatimuksia. Aikaisemmissa selvityksissä on havaittu, että verovelvoitteiden laiminlyönnin todennäköisyys oli suurempi yhtiöillä, joilla oli puutteita yhtiön hallitusta, tilinpäätöstä tai tilintarkastusta koskeissa kaupparekisteritiedoissa.⁵² Lisäksi esimerkiksi elintarvikelainsäädäntöä laiminlyönnillä tahoilla oli suhteellisesti enemmän häiriöitä verotukseen liittyvissä ilmoitus- ja maksuvelvoitteissa kuin lainsäädäntöä noudattaneilla toimijoilla.⁵³

⁴⁷ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2025. Konkursseja koskeva selvitys. Julkaistaan syksyllä 2025.

⁴⁸ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2012. Ulosoton velalliskartoitus. Ilmiöselvitys 33/2011.

⁴⁹ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2014. Ulosottomenettelyssä varattomaksi todetut yritykset. Julkaisuaika 2.9.2014.

⁵⁰ Kiviniemi, K., Kosola, M., Vainio, A., Niemi, J. K., & Lundén, J. 2024. [Association between the financial situation of food production establishments and food control inspection grades in Finland](#). Food Control, 160, 110370.

⁵¹ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2022. [Miten verovelka ja harmaa talous liittyvät toisiinsa?](#) Selvitys perustuu verovelka- ja -tarkastustietoihin vuosilta 2017–2020. Selvitys 3/2022.

⁵² Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2024. [Yhtiön hallinnon ja taloushallinnon järjestäminen – Vaikutukset verovelvoitteiden hoitoon](#). Selvitys 8/2024.

⁵³ Harmaan talouden selvitysyksikkö, 2018. [Elintarvikelain muutostarpeet](#). Selvitys 22/2018.

Merkittävin vuonna 2023 maksettu tuki yhdistyksille ja säätiöille oli palkkatuki sekä tuen saajien määrän että euromäärien perusteella. Palkan maksaminen sisältää useita viranomaisvelvoitteita. Yhdistysten ja säätiöiden sekä niiden vastuuhenkilöiden lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönnit kasvattavat myös esimerkiksi palkkatukeen ja siitä maksettaviin palkkoihin liittyvää harmaan talouden riskiä. Valtionavustuslakiin ehdotetut harmaata taloutta tukevat rajoitukset estäisivät valtionavustusten ohjautumisen sellaisille yhdistyksille ja säätiöille, jotka eivät ole pystyneet huolehtimaan taloudellisista verovelvoitteistaan, mikäli velvoitteidenhoitoa tarkistetaan kaikista maksetuista tuista ja valtionavustuksen saajan taloudellisten velvoitteiden hoidon lisäksi selvitetään vastuuhenkilöiden ja näiden kytkösyntöjen velvoitteiden hoito.

Katsauksessa tehty velvoitteidenhoidon tarkastelu on rajattu vain sellaisiin tietoihin, jotka ovat valtionavustuksia myöntävillä viranomaisilla käytettävissä VHS-raportilta.⁵⁴ Pelkästään yhteisöjen tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen perusteella ei voida todeta toimijoiden taloudellista luotettavuutta. Harmaan talouden toimijoiden kirjanpito ei perustu tietoihin todellisista tuloista ja menoista, eli harmaata taloutta ei voi tulkita pelkästään tilinpäätöstiedoista. Harmaa talous näkyy yleensä viranomaisille annettavien ilmoitusten puutteina. Jotta toimijan velvoitteidenhoidosta saataisiin muodostettua luotettava kokonaiskuva, tulisi toimijan tilinpäätöstietoja vertailla muuhun viranomaisilla olevaan taloustietoon, kuten velvoitteidenhoitoselvitykseen.⁵⁵ Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamien velvoitteidenhoitoselvitysten käyttömahdollisuutta tulisi laajentaa useampiin valtionapuviranomaisiin tukemaan harmaan talouden torjuntaa.

⁵⁴ Harmaa talous & talousrikollisuus -sivusto. [Velvoitteidenhoitoselvityksestä tukea päätöksentekoon](#).

⁵⁵ Harmaan talouden selvitysyksikkö. Tilinpäätöksen tunnusluvut harmaan talouden mittareina. Selvitys 10/2018.

7 Lähteet

Kirjalliset lähteet ja viranomaissivustot

Harmaa talous & talousrikollisuus -sivusto. Velvoitteidenhoitoselvityksestä tukea päätöksentekoon. Luettavissa <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/verotus/>. Luettu 28.2.2025.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2012. Ulosoton velalliskartoitus. Ilmiöselvitys 33/2011.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2014. Ulosottomenettelyssä varattomaksi todetut yritykset. Julkaisuaika 2.9.2014.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. Tilinpäätöksen tunnusluvut harmaan talouden mittareina. Selvitys 10/2018.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2018. Elintarvikelain muutostarpeet. Selvitys 22/2018. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/laajuus/2018_022-elintarvikelain-muutostarpeet.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2022. Miten verovelka ja harmaa talous liittyvät toisiinsa? Selvitys perustuu verovelka- ja -tarkastustietoihin vuosilta 2017–2020. Selvitys 3/2022. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaatalous/selvitykset/valmistuneet-selvitykset/selvitykset-2022/2022_03-miten-verovelka-ja-harmaa-talous-liittyv%C3%A4t-toisiinsa.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2024. Lisäävätkö yhdistysten rekisteritietojen puutteet harmaan talouden riskiä? Julkaistu 19.8.2024. Luettavissa <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/laajuus/harmaan-talouden-selvityksi%C3%A4/>.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2024. Yhtiön hallinnon ja taloushallinnon järjestäminen – Vaikutukset verovelvoitteiden hoitoon. Selvitys 8/2024. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaatalous/selvitykset/valmistuneet-selvitykset/selvitykset-2024/2024_08-yhti%C3%B6n-hallinnon-ja-taloushallinnon-j%C3%A4rjest%C3%A4minen.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2024. Osakeyhtiön riskikykentöjen vaikutus sen omaan toimintaan. Selvitys 12/2024. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2024_12-osakeyhti%C3%B6n-riskikykent%C3%B6jen-vaikutus-sen-omaan-toimintaan.pdf.

Harmaan talouden selvitysyksikkö. 2025. Valtionavustusta saaneiden osakeyhtiöiden harmaan talouden riskisyys - Valtioavustuslain uudistustarpeita harmaan talouden torjunnan näkökulmasta. Selvitys 1/2025. Luettavissa https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2025_01-valtionavustusta-saaneiden-osakeyhti%C3%B6iden-harmaan-talouden-riskisyys.pdf.

Kiviniemi, K., Kosola, M., Vainio, A., Niemi, J. K., & Lundén, J. 2024. Association between the financial situation of food production establishments and food control inspection grades in Finland. Food Control, 160, 110370. Luettavissa <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0956713524000872?via%3Dihub>.

Patentti- ja rekisterihallitus. Mikä säätiörekisteri on? Luettavissa <https://www.prh.fi/fi/saatiorekisteri.html>. Luettu 6.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Perustaminen ja rekisteröinti. Luettavissa https://www.prh.fi/fi/saatiorekisteri/perustaminen_ja_rekisterointi.html. Luettu 6.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Tilinpäätöksen ilmoittaminen. Luettavissa https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroidylle_yhdistykselle/tilinpaatos.html. Luettu 20.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja muut nimenkirjoittajat. Luettavissa https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistyksen_perustajalle/yhdistyksen_perustamisilmoitus/hallituksen_puheenjohtaja_ja_muut_nimenkirjoittajat.html. Luettu 6.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistyksen hallituksen rekisteröiminen ja muutosten ilmoittaminen. Luettavissa https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroidylle_yhdistykselle/hallitus.html. Luettu 19.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistyksen Y-tunnus. Luettavissa <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/y-tunnus.html>. Luettu 6.2.2025.

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistysrekisterin esittely. Luettavissa https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterin_esittely.html. Luettu 6.2.2025.

Säätiöt ja rahastot ry. Tietoa säätiöistä. Luettavissa <https://saatiotrahastot.fi/tietoa-saatiosta/>. Luettu 6.2.2025.

Valtiokonttori. Valtionavustukset kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille. Luettavissa <https://www.tutkihallintoa.fi/valtionavustukset/valtionavustukset-kotimaisille-yleishyodyllisille-yhteisöille/>. Luettu 6.2.2025.

Valtiovarainministeriö. Hallituksen esitys eduskunnalle valtionavustuslain eräiden säännösten muuttamisesta. VM014:00/2021 Säädösvalmistelu. Luettavissa <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM014:00/2021>. Luettu 7.2.2025.

Verohallinto. Yleishyödyllisyyden edellytykset. Milloin yhdistys tai säätiö on yleishyödyllinen? Luettavissa <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/yleishyodyllisyyden-edellytykset/>. Luettu 1.4.2025.

Lain esityöt, lait ja päätökset

HE 217/1994. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yhdistyslain muuttamisesta ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1994/19940217>.

HE 228/2016. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Luettavissa https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_228+2016.aspx.

Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 1207/2010. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/lain-saadanto/2017/444>.

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2017/444>.

Laki verotusmenettelystä 1558/1995. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1995/1558>.

Verohallinnon päätös yleisestä tiedonantovelvollisuudesta 16.11.2023. Luettavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47436/verohallinnon-paatos-yleisesta-tiedonantovelvollisuudesta8/>.

Säätiölaki 487/2015. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2015/487>.

Tilintarkastuslaki 1141/2015.

Yhdistyslaki 503/1989. Luettavissa <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1989/503>.

8 Luettelo kuvioista ja taulukoista

Kuvio 1. Yksittäisten tukien euromäärän histogrammi.	8
Kuvio 2. Yhdistysten taloudellisen luotettavuuden selvittämisen vaikutukset vuonna 2023 maksettuihin avustuksiin 0 euron yksittäisen tuen rajalla.	13
Kuvio 3. Säätiöiden taloudellisen luotettavuuden selvittämisen vaikutukset vuonna 2023 maksettuihin avustuksiin 0 euron yksittäisen tuen rajalla.	15
Taulukko 1. Tukia vuonna 2023 saaneet yhdistykset ja säätiöt sekä tuen määrät.	6
Taulukko 2. Euromääräisesti 10 merkittävintä tukilajia vuonna 2023.	9
Taulukko 3. Yhdistysten luotettavuustarkastelu vuoden 2023 tukitiedoilla.	10
Taulukko 4. Säätiöiden luotettavuustarkastelu vuoden 2023 tukitiedoilla.	11

9 Liitteet

Liite 1. Valtionavustuslain muutosten tarkastelua koskevat tietoerät

Liite 1. Valtionavustuslain muutosten tarkastelua koskevat tietoerät

Valtionavustuslain muutosehdotuksessa yhdistysten ja säätiöiden verovelvoitteidenhoito tarkistetaan hakemuksen vireilletulo vuodelta ja sitä edeltävältä kolmelta vuodelta. Tässä katsauksessa kriteerien täyttymistä tarkastetaan pääasiallisesti vuoden 2022 tiedoista, koska avustusten myöntäjien hyödyntämä VHS-raportin usea tietoerä ei sisällä historiatietoa. Lisäksi valtionavustushakemusten käsittelyajankohdat eivät ole tiedossa ja vuoden 2023 verotus ei ole vielä valmistunut. Poikkeuksen tekevät VHS-raportilla näkyvät voimassa olevat arvioverotustiedot ja muut ilmoituspuutteet, jotka tarkastetaan vuosilta 2020–2022.

Katsauksessa valtionavustuslain luotettavuussäännöksen mukaiseksi rajoitukseksi katsotaan tilanteet, jossa valtionavustuksen saaja on laiminlyönyt yhdenkin veroihin liittyvän ilmoitus- tai maksuvelvollisuksiensa hoitamisen seuraavasti:

- Ilmoituspuutteet
 - Ilmoituspuutteet (oma-aloitteiset verot, autovero ja tuloveroilmoitus) 2020–2022. Ilmoituspuutteet ilmoitetaan, vaikka vastaavalle kohdekaudelle olisi jo tehty arviopäätös (VHS).
 - Yhdistys tai säätiö on arvioverotettu⁵⁶.
 - Katsauksessa ilmoituspuutteeksi katsotaan tilanne, jossa yhdistyksellä tai säätiöllä on voimassa oleva arvioverotus yhdessäkin verolajissa vuosina 2020–2022.
- Maksuvelvollisuuspuutteet
 - Erääntyneiden verovelvoitteiden yhteissumma viivästysseuraamuksineen on vähintään 5 000 euroa.⁵⁷ Verovelka poimitaan vuodelta 2022. Yhdistyksellä tai säätiöllä ei ole voimassa olevaa maksujärjestelyä.
 - Yhdistyksellä tai säätiöllä on maksamattomia tuomiosaatavia⁵⁸ 31.12.2022.
 - Yhdistys tai säätiö on ollut verovelkarekisterissä 31.12.2022.⁵⁹
- Ulosottovelka tai varattomuudesta
 - Yhdistyksellä tai säätiöllä on 5 000 euroa tai enemmän velkoja perittävänä ulosotossa vuonna 2022.
 - Yhdistyksellä tai säätiöllä on ollut velkoja vuonna 2022, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.

⁵⁶ Verotus toimitetaan arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perusteeksi. Laki verotusmenettelystä (18.12.1995/1558) 27 § 1 mom.

⁵⁷ Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt määritelmät, kuten "vähäistä suuremmat velat ulosotossa", ovat osin tulkinnanvaraisia, eikä määritelmiä avata esitysluonnoksessa. Tässä selvityksessä verovelan ja ulosottovelan vähäistä suuremman velan kynnyksarvona pidetään 5 000 euroa, jota suuremmat velat aiheuttavat rajoituksen toteutumisen.

⁵⁸ Tuomioistuimen Verohallinnolle maksettavaksi määräämästä vahingonkorvauksesta ja oikeudenkäyntikulujen korvauksesta käytetään yhteistä nimeä tuomiosaatava.

⁵⁹ Verovelkarekisterissä ei näytetä verovelan euromäärää vaan ainoastaan tieto siitä, onko verovelkaa vähintään 10 000 euroa ja oma-aloitteisten verojen ilmoituslaiminlyönnit viimeisten 6 kuukauden ajalta. Autovero- ja valmis-teverovelat eivät näy verovelkarekisterissä.

- **Konkurssi**
 - Yhdistys tai säätiö on asetettu konkurssiin tai sillä on konkurssiin asettamista koskeva asia vireillä tuomioistuimessa 31.12.2022.
- Vastuuhenkilöt tai nimenkirjoittajat ovat laiminlyöneet julkisten velvoitteiden hoitamisen tai ovat menettelleet taloudellista asemaan koskevissa asioissa epäluotettavasti.
 - Vastuuhenkilöitä ovat yhdistyksissä hallituksen jäsen, hallituksen puheenjohtaja ja muu sääntömääräinen nimenkirjoittaja.
 - Vastuuhenkilöitä ovat säätiöissä hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja varsinainen jäsen.
 - Vastuuhenkilöiden tai nimenkirjoittajien verovelka on 31.12.2022 viivästysseuraamuksineen vähintään 5 000 euroa. Henkilöillä on verovelkarekisterimerkintä.
 - Vastuuhenkilöllä tai nimenkirjoittajalla on 5 000 euroa tai enemmän velkoja 31.12.2022 perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.
 - Vastuuhenkilöllä tai nimenkirjoittajalla on voimassa oleva arvioverotus yhdesäkin verolajissa vuosina 2020–2022.
 - Vastuuhenkilö tai nimenkirjoittaja on konkurssissa tai henkilöllä on konkurssiin asettamista koskeva asia vireillä tuomioistuimessa 31.12.2022.
 - Vastuuhenkilö tai nimenkirjoittaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.
 - Edellä esitetyt yhdistyksiä tai säätiöitä koskevat tiedot selvitetään myös vastuuhenkilöiden kytkösyhteyksistä.